

За редакцією Дейнеки С.Є.,
Андрощук І.І.

Відділ наукової медичної інформації
Буковинської державної медичної академії

INTERNET-НОВИНИ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ. ЧАСТИНА II.

• **Ліки підвищують інтелект.** Британські вчені випробовують ліки, що збільшують інтелектуальний потенціал людини і дозволяють їй довше обходитися без сну та порушень уваги. Як розповіли дослідники з Кембріджського університету, тести показали, що при прийомі модафінілу добровольці краще запам'ятовують інформацію і вирішують поставлені перед ними завдання (<http://mednovosti.ru/news/2002/11/08/modafinil/>).

• **Лептин викликає тромби при ожирінні.** Високий рівень лептину, що утворюється в жирових клітинах, створює ризик тромбоутворення в людей при ожирінні. Причина полягає в тому, що зв'язування цього гормону з його рецепторами, які знаходяться на тромбоцитах, призводить до утворення тромбу. При ожирінні, коли надлишок жирової тканини виділяє багато лептину, виникнення тромбу особливо ймовірно (<http://lenta.ru/health/2002/04/05/leptin/>).

• **Тромбоз не загрожує більшості авіапасажирів.** Тривалі перельоти вкрай рідко призводять до тромбозу глибоких вен (ТГВ), що було показано в дослідженні, проведеному вченими Великобританії. Ретельний аналіз усіх випадків ТГВ дозволив установити, що тромбоз загрожує в основному пацієнтам, які перенесли операцію чи тромбоз, особливо на нижніх кінцівках, приймають гормональні препарати, а також хворим на рак (<http://lenta.ru/health/2002/04/05/airplane/>).

• **Запобігти вадам серця допоможе генна інженерія.** Учені з Південно-західного медичного центру в Далласі разом зі своїми колегами з Остинського університету (США) виявили ген, який керує утворенням шлуночків серця. Впливаючи на цей ген, можна буде попередити ряд смертельних порушень розвитку серця. Лікарі вважають, що це відкриття забезпечить шлях для ефективної і недорогої профілактики серцевих вад (<http://lenta.ru/health/2002/04/01/cardio/>).

• **Розшифровано гени мікроба, що виділяє антибіотики.** Британським вченим удалося розшифрувати генетичний набір ґрунтової бактерії *Streptomyces coelicolor*, що синтезує багато антибіотиків. Разом з іншими бактеріями цього

роду вона виділяє дві третини відомих природних антибіотиків. Однак, як показало вивчення генов, вони містять ще 17–18 ділянок, відповідальних за синтез речовин, які можуть мати корисні властивості (<http://lenta.ru/health/2002/05/10/bacterium/>).

• **Розшифрований геном миші.** Міжнародна група вчених зі США й Великобританії практично закінчила роботу з розшифрування генетичного коду миші. Як вважають експерти, отримана інформація, що знаходиться у вільному доступі, допоможе, насамперед, вивченню генома людини. Тепер вчені мають можливість прямо порівнювати спадкову інформацію двох біологічних видів і шукати схожі гени (<http://lenta.ru/health/2002/05/10/genes/>).

• **Гени поставлені під сумнів.** Гени, що визначають розвиток хвороб, які в останні роки дуже регулярно виявляють групи вчених усього світу, можуть виявитися зовсім не тим. Недавнє дослідження, надруковане у свіжому номері журналу *Genetics in Medicine*, вказує на те, що велика частина цих даних не знаходить підтвердження в подальшій роботі і є сумнівною (<http://lenta.ru/health/2002/04/03/genes/>).

• **Жінки старіють швидше, ніж передбачалося раніше.** Біологічний годинник жінки починає "цокати" набагато раніше, ніж припускали вчені до цього. Згідно останніх досліджень, здатність до відтворення потомства в жінок знижується вже до 27–29 років, а не 35–36, як вважалося раніше. Це означає, що деяким жінкам, які відмовляються протягом тривалого часу від зачаття дітей заради реалізації своєї кар'єри, буде потрібно трохи більше часу й зусиль, для того щоб завагітніти (<http://lenta.ru/health/2002/04/30/fertility/>).

• **Знайдено білок, відповідальний за злиття сперматозоїда та яйцеклітини.** Дослідження, спільно проведене вченими Ізраїлю і США, дозволило виділити білок, що відіграє важливу роль у злитті сперматозоїда з яйцеклітиною. Порушення цього процесу призводить до вроджених вад розвитку (<http://lenta.ru/health/2002/04/03/nematod/>).

• **Хворобу Альцгеймера можна виявити ще до зачаття дитини.** Визначити ризик розвитку хвороби Альцгеймера можна ще до зачаття.

Вперше в світі вчені з Чикагського інституту репродуктивної генетики провели аналіз наявності дефектного гена в яйцеклітині жінки з підвищеним ризиком цього важкого захворювання. Мова йде не про звичайний варіант хвороби, а про генетично обумовлений різновид, пов'язаний з мутацією (<http://lenta.ru/health/2002/02/28/alzh/>).

- **Стрес у матері шкодить плоду.** Дослідження на вівцях, проведене в Мельбурнському університеті, показало, що навіть дводенний стрес на ранньому етапі вагітності призводить до підвищеного артеріального тиску і порушення роботи нирок у плоду. Вчені вважають, що їхні знахідки можуть бути подібними з тими розладами, які розвиваються в людини (<http://lenta.ru/health/2002/04/05/stress/>).

- **Знайдено відсутню ланку в розгадці походження СНІДу.** Учені відкрили в мавп новий тип вірусів, схожий на вірус імунодефіциту людини (ВІЛ). Передбачається, що це допоможе пояснити походження ВІЛ. Новий вірус імунодефіциту мавп (ВІМ) виявлений у 19 великих білоносих мавп (*Cercopithecus petaurista*) з Камеруну (<http://lenta.ru/health/2002/03/01/monkey/>).

- **Водорості захищають жінок від СНІДу.** Гель, що готується на основі червоних водоростей і використовується в зубній пасті й морозиві як згущувач, може захищати від СНІДу. У досліджах на тваринах доведено, що він перешкоджає інфікуванню гонореєю і герпесом. Тепер його ефективність від СНІДу перевіряють на 6000 жінок (<http://lenta.ru/health/2002/02/05/aids/>).

- **Створено нові ліки від герпесу.** У розпорядженні лікарів незабаром з'явиться зовсім новий засіб від герпесу. Хоча в медицині вже широко використовуються ацикловір і його аналоги, творці нових ліків стверджують, що останні будуть значно ефективнішими. Вони діють на віруси простого герпесу першого і другого типу, причому їх механізм дії зовсім інший, ніж у раніше відомих препаратів (<http://lenta.ru/health/2002/04/03/herpes/>).

- **У Британії немовлят будуть вакцинувати проти грипу.** Американська академія педіатрії та американські центри з контролю і профілактики захворювань прийняли рішення вакцинувати від грипу всіх дітей, які молодші двох років. Останні дослідження показали, що немовлята дуже схильні до розвитку ускладнень після грипу. Спеціально для цього лікарі розробили нову менш небезпечну вакцину (<http://lenta.ru/health/2002/05/08/flu/>).

- **Створено безпечну вакцину від холери.** Нова вакцина може надійно захистити від холери людей, що подорожують у країни, несприятливі у відношенні цього інфекційного захворювання. Дослідження, що були проведені вченими з

Медичного центру штату Огайо, показали, що введення вакцини Ресу-15 надійно захищає від інфікування холерним вібрионом (<http://lenta.ru/health/2002/04/09/cholera/>).

- **Кишкові паразити викликали до життя постімпресіонізм.** Паразити, що живуть в організмі, можуть визначати художні смаки "хазіяна". Як встановили американські дослідники з Центру паразитології Університету Джонса Хопкінза, наявність деяких різновидів кишкових паразитів може цілком змінювати уяву людини про прекрасне. Справа тут, очевидно, в токсинах, які ними виділяються (<http://lenta.ru/health/2002/04/01/parasite/>).

- **Причина короткозорості – надлишок у раціоні хліба.** Вчені встановили, що короткозорість може бути наслідком надмірного споживання хліба в дитинстві, причому ризик від нього набагато більший, ніж читання на занадто близькій відстані. Вони заявляють, що коли раціон харчування включає велику кількість вуглеводів, зокрема багато хліба, в дітей значно підвищується рівень інсуліну. Це може призвести до порушення розвитку очного яблука (<http://lenta.ru/health/2002/04/05/eye/>).

- **Розроблено лінзи, що повертають зір.** Доктор Перрі Розенталь, засновник Бостонського фонду зору, понад 30 років працює в галузі офтальмології. Останнім його досягненням є розробка лінз, які дозволяють відновити зір сліпих, що раніше здавалося неможливим. Розенталь розробив пористі пластикові лінзи з ідеально гладкою поверхнею, які корегують дефекти рогівки, що часто може бути причиною сліпоти (<http://lenta.ru/health/2002/05/07/blind/>).

- **Басейни призводять до народження вродків.** Відвідування плавальних басейнів може бути небезпечним для вагітних жінок. Як встановили вчені з Імператорського коледжу науки, технології і медицини в Лондоні, у воді в басейнах міститься занадто багато тригалометанів – речовин, що утворюються при хлоруванні. Є дані, що вони можуть викликати викидні, народження дітей з низькою масою і серйозними вадами розвитку (<http://lenta.ru/health/2002/04/10/bleach/>).

- **Закупоривши частину серця, можна уникнути інсультів.** Нескладна хірургічна маніпуляція дозволить різко знизити ризик ускладнень у пацієнтів з миготливою аритмією. При цьому захворюванні в камерах серця часто спостерігається утворення тромбів, що можуть відриватися, закупорювати артерії і призводити до інсульту. Для зниження ризику пацієнти довгостроково приймають ліки, однак, тепер вони матимуть альтернативу (<http://lenta.ru/health/2002/04/10/ears/>).

- **Порвані зв'язки можна замінити тканиною зі свинячого кишечника.** Ушкоджені колінні зв'язки можуть бути з успіхом замінені ксено-трансплантатом (тобто, трансплантатом на основі тканин тварин) з свинячого кишечника. Така сполучна тканина має дуже високу міцність. Крім того, вчені стверджують, що ця тканина не буде зазнавати атаки імунної системи людини (<http://lenta.ru/health/2002/04/01/pig/>).
- **Учені вирішили проблему пересадки несумісних органів.** Технології очищення крові від циркулюючих у ній антитіл, запропоновані американськими вченими, дозволять вирішити проблему нестачі донорських органів. Людям, які потребують пересадки органів, більше не доведеться упродовж довгих місяців очікувати придатного донора, адже тепер необхідності ретельно підбирати сумісний орган не буде (<http://lenta.ru/health/2002/05/08/ren/>).
- **Виявлено, що лікування ревматоїдного артриту неефективне.** За даними американських досліджень, кількість пацієнтів з ревматоїдним артритом поступово знижується. Однак, приводу для радості поки що немає. Аналіз медичних даних пацієнтів з цим діагнозом показав, що лікування не дає ефекту, і поліпшення ситуації найближчим часом на передбачається. Це дає привід задуматися над пошуком нових засобів терапії (<http://lenta.ru/health/2002/04/10/revmat/>).
- **У пиві знайшли ліки від ожиріння.** Як показали досліди німецьких вчених на лабораторних тваринах, введення цієї речовини, що отримала робочу назву тоталаксан, допомагає знизити надлишкову масу тіла без яких-небудь побічних ефектів. Як пояснили вчені, звичайно її дія перекривається іншими компонентами пива, так що спостерігається зворотний ефект (<http://lenta.ru/health/2002/04/01/beer/>).
- **Якщо солодкого не можна, але дуже хочеться – то можна.** Британські вчені заявляють, що людям, схильним до серцево-судинних захворювань, не обов'язково занадто жорстко обмежувати себе в споживанні солодкого. Всупереч загальноприйнятій думці, солодке їсти можна, але не часто й у помірних кількостях, тоді це ніяк не відіб'ється на рівні жирів у крові й стані серцево-судинної системи (<http://lenta.ru/health/2002/04/01/sugar/>).
- **Товстими людей робить темрява.** Темрява сприяє ожирінню. До такого висновку дійшов Джоузеф Касоф з Університету Каліфорнії, що обстежував 400 студентів. Виявилось, що ознаки булімії в тих, хто "сидів" на дієті при поганому освітленні, проявлялися більшою мірою (<http://lenta.ru/health/2002/02/05/bulimia/>).
- **Діабету можна запобігти.** Діабету можна уникнути, якщо змінити спосіб життя. Вчені встановили, що правильне харчування й регулярні фізичні вправи знижують ризик виникнення діабету другого типу. І хоча експерти усвідомлюють, що приймати препарати, які перешкоджають розвитку діабету легше, однак, як показали результати дослідження, дотримання дієти і фізична активність діють майже в два рази ефективніше, ніж вживання ліків (<http://lenta.ru/health/2002/02/08/diabetes/>).
- **"Інсуліновий дим" замінить шприци.** Нова технологія, робота над якою зараз проводиться в лабораторіях однієї австралійської компанії, дозволить зовсім по-новому підійти до введення інсуліну людям, що страждають на цукровий діабет. За допомогою процесу, відомого як наномізація, вченим вдалося одержати дуже дрібні частки інсуліну, перетворивши його фактично в "інсуліновий дим" (<http://lenta.ru/health/2002/09/05/brync/>).
- **Напонасоси замінять крапельниці та шприци.** Відкриття американських учених з Університету штату Огайо дозволить створювати мікроскопічні пристрої для введення ліків в організм, що зможуть працювати за задалегідь введеною програмою, не створюючи людині незручностей. Вченим вдалося вирішити проблему транспорту речовин через канали, що складають у діаметрі усього кілька нанометрів (<http://lenta.ru/health/2002/05/08/push/>).
- **Незабаром усі ліки будуть вводитися через ніс.** Результати експериментів, проведених під керівництвом доктора Яна Борна з Університету міста Любек, показали, що введення деяких препаратів через ніс забезпечує набагато більш швидке надходження їх у мозок. При цьому концентрація ліків в інших судинах організму залишається практично незмінною. Це дозволить уникнути можливих побічних ефектів при терапії багатьох мозкових патологій (<http://lenta.ru/health/2002/05/08/nose/>).
- **Безболісні голки скопіюють з комарів.** Японські вчені збираються запозичити секрет безболісних уколів у комарів. На його основі вони планують створити шприци, що не будуть, як зараз, вселяти марний страх усім дітям і деяким дорослим. Прообраз "мікрошприца" для взяття крові на аналіз уже створений і успішно пройшов іспит на своєрідному макеті людської шкіри (<http://lenta.ru/health/2002/04/04/syringe/>).